

Konference  
„Trojrozměrné exponáty a úpravy rostlin“  
02. 07. 2025

Zahradnická fakulta Mendelovy univerzity v Brně  
Ústav zelinářství a květinářství  
Valtická 337, Lednice, učebna AA2

## Soubor abstraktů

Editoři: Jarmila Neugebauerová, Tomáš Kopta



Národní centrum zemědělského  
a potravinářského výzkumu



NÁRODNÍ  
ZEMĚDĚLSKÉ  
MUZEUM

Konference je výstupem projektu DH-23P03OVV044 „Historie užívání a pěstování léčivých rostlin jako součást národní a kulturní identity“, který v rámci programu na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity na léta 2023 až 2030 (NAKI III) podpořilo Ministerstvo kultury ČR.

**Program:**

9:30-10:00 prezence

10:00 -13:00 Teoretická část: vyžádané ústní příspěvky

10:00-10:15 Kateřina Smékalová „*Olomoucké zkušenosti s úpravou LAKR a trojrozměrnými exponáty*“

10:15-10:30 Lucie Kubásková „*Adjustace rostlin ve Sbírce Národního zemědělského muzea*“

10:30-10:45 Magda Bábková Hrochová „*Cesty mezi mechorosty*“

10:45-11:00 Pavel Híc „*Problémy a řešení lyofilizace květin*“

11:00-11:30 přestávka

11:30-11:45 Jarmila Neugebauerová „*Úpravy rostlin pro floristické použití*“

11:45-12:00 Katalin Angéla Jezdinská Slezák, Aleš Jezdinský „*Použití sušících látek*“

12:00-12:15 Tereza Štorková „*Využití silikagelu a epoxy pryskyřice při tvorbě a uchování rostlinných vzorků*“

12:15-12:30 Marcel Golian „*Ako stabilizovat druhy Alchemilla a Rosa — praktické zkušenosti*“

13:00-14:00 oběd

14:00-17:00 Praktická část: workshop s ukázkou výsledků úprav rostlin

17:00-17:10 Tomáš Kopta „*Odborné shrnutí akce*“

**Kateřina Směkalová**

### **Olomoucké zkušenosti s úpravou LAKR a trojrozměrnými exponáty**

Nové metody konzervace rostlin a příprava trojrozměrných rostlinných exponátů jsou jedním z témat, které aktuálně řeší projekt DH-23P03OVV044 „Historie užívání a pěstování léčivých rostlin jako součást národní a kulturní identity“. Příspěvek připomíná úskalí, která snaha o dlouhodobé uchování rostlin a jejich částí v, pokud možno nezměněné přírodní podobě přináší, a stručně seznamuje s běžnou praxí, jak jsou rostliny v různých paměťových a edukačních institucích vystavovány. Na olomouckém pracovišti CARC probíhaly pokusy o úpravu různých částí rostlin ze širokého sortimentu rostlin léčivých, aromatických a kořeninových. Cílem experimentů bylo vyzkoušet reakci různých částí různých druhů rostlin na jednoduché úpravy prováděné v neprofesionálních podmínkách a jsou představeny zkušenosti se sušením květů v prácím prášku a stabilizací listů a kvetoucích lodyh roztokem glycerinu.

**Lucie Kubásková**

### **Adjustace rostlin ve Sbírce Národního zemědělského muzea**

Přednáška se věnovala adjustaci rostlinného materiálu ve Sbírce Národního zemědělského muzea. Představila historický kontext sběru a uchovávání rostlinných vzorků a popisovala metody suché a mokré preparace. Zdůraznila ochranu sbírek před škůdci, plísněmi a světlem včetně využití moderních termokomor. Dále se zabývala tradičními i současnými fixačními prostředky a konzervačními technikami. Zmíněny byly také nové přístupy, jako je použití pryskyřic pro expoziční účely. Proběhla také praktická ukázka uchovávání rostlinného materiálu v muzejních sbírkách.

**Magda Bábková Hrochová**

### **Cesty mezi mechorosty**

Prezentace „Cesty mezi mechorosty“ se zaměřila na různé způsoby sběru, uchovávání a prezentace mechorostů – hlevíků, játrovek a mechů. Představila tradiční herbářování, při němž se vzorky suší a ukládají do papírových obálek, i způsoby jejich vizuální prezentace na výstavách pomocí fotografií, kreseb, modelů či mechárií. Věnovala se také metodám konzervace, především přirozenému sušení a moderní stabilizaci glycerinem. Cílem bylo zachovat estetický i edukativní potenciál mechorostů pro výstavní a vzdělávací účely. Byly diskutovány výhody a nevýhody sušení a konzervace glycerinem a praktické zkušenosti.

**Pavel Híc**

### **Problémy a řešení lyofilizace květin**

Příspěvek se zaměřuje na problematiku lyofilizace květin jako metody uchovávání jejich přirozeného vzhledu a struktury. Představuje nejčastější problémy spojené s tímto procesem, jako je ztráta barvy, deformace tvaru či zvýšená křehkost výsledných produktů. Dále budou nastíněná možná řešení a ukázky produktů. Cílem příspěvku je přispět k lepším výsledkům při využití této technologie v oblasti floristiky, designu a konzervace rostlinných materiálů.

**Jarmila Neugebauerová**  
**Úpravy rostlin pro floristické použití**

Přednáška zaměřená na praktické zkušenosti s úpravami rostlin pro floristické účely. Metodika sušení přirozeným prouděním vzduchu, v technických zařízeních a v sypkých materiálech. Postupy a vhodný materiál pro „skeletování“ rostlinných částí. Vyhodnocení výsledků preparace rostlinného materiálu v glycerolu. Ukázka sortimentu upravených rostlin z velkoobchodní sítě určených pro floristickou tvorbu.

**Katalin Angéla Jezdinská Slezák, Aleš Jezdinský**  
**Použití sušících látek**

Přednáška se zaměřila na různé metody sušení rostlin, zejména na použití sušících látek a jejich vliv na výslednou kvalitu preparátů. Byly představeny přirozené i technické způsoby sušení, včetně lyofilizace a výměny vody za jiné látky, např. glycerol. Důraz byl kladen na klíčové faktory ovlivňující proces sušení – teplotu, vlhkost vzduchu a absorpční schopnosti použitých substrátů. Byl představen experiment se sušením *Bellis perennis* v různých substrátech, jako je silikagel, sodné soli nebo různé druhy písku. Výsledky ukázaly rozdíly v efektivitě sušení i kvalitě zachování barvy, tvaru a konzistence. Dále byla diskutována možnost sušení pomocí glycerolu – látky běžně dostupné a levné, ale s velmi pomalým transportem v rostlinných pletivech. Na základě literatury byly prezentovány optimální koncentrace a doby aplikace.

**Tereza Štorková**  
**Využití silikagelu a epoxy pryskyřice při tvorbě a uchování rostlinných vzorků**

Příspěvek se zabývá možnostmi využití silikagelu a epoxy pryskyřice při tvorbě a dlouhodobém uchování rostlinných vzorků. Představuje výsledky experimentů zaměřených na kvetoucí části rostlin, především ze sortimentu LAKR. Důraz je kladen na hodnocení barevných změn a zachování původního tvaru rostlinných materiálů. Příspěvek také nastiňuje pro tyto účely vhodné postupy a materiály. Je doplněn i o zjištěná omezení těchto metod a doporučení pro praxi.

**Marcel Golian**  
**Ako stabilizovať druhy *Alchemilla* a *Rosa* — praktické skúsenosti**

Stabilizácia rastlín je moderná technológia umožňujúca dlhodobé uchovanie ich prirodzeného vzhľadu bez potreby zálievky či špeciálnej starostlivosti. Využíva sa najmä vo floristike a interiérovom dizajne. Druhy ako *Rosa* a *Alchemilla mollis* sú pre svoju estetickú hodnotu často používané, no ich prirodzená trvanlivosť je obmedzená. Stabilizáciou možno predĺžiť ich dekoratívne využitie pri zachovaní farby, tvaru a štruktúry. Výskum v tejto oblasti sa zameriava na optimalizáciu postupov, ktoré minimalizujú krehkosť a zlepšujú kvalitu výsledného produktu, čím rozširujú možnosti ich praktického nasadenia.

**Tomáš Kopta**  
**Odborné shrnutí akce**

Konference se zaměřila na pokročilé metody uchování a preparace rostlinného materiálu pro expoziční, floristické i výzkumné účely. Odborníci z různých institucí prezentovali výsledky experimentů a metodických přístupů v oblasti sušení, stabilizace a konzervace rostlin v trojrozměrné podobě. Vědecký přínos spočívá především v komparativním přístupu k různým konzervačním technikám a v praktickém testování jejich účinnosti napříč širokým spektrem rostlinných druhů. Byly vyhodnoceny efekty na barvu, tvar, křehkost a celkovou stabilitu vzorků. Některé experimenty poukázaly na nedostatky běžně používaných metod, jako je ztráta barevných pigmentů nebo deformace tkání, což vedlo k návrhům nových kombinovaných postupů (např. lyofilizace v kombinaci s ledem). Z konference vyplynulo, že efektivní konzervace rostlin je multifaktoriální proces, který je třeba přizpůsobit konkrétnímu druhu, cíli a podmínkám aplikace.